

GAZETA LWOWSKA

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI:
LWÓW, UL. SŁOWACKIEGO 6. I-sze p.
Redaktor naczelny przyjmuje codziennie
od godziny 11—12.
Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte
wolne od opłaty.

Telefony:
REDAKCJI
21—18
ADMINISTRACJI
21—17

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ciej POPO-
LUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POŚWIĄTECZNYCH

REDAKTOR NACZELNY I ODPOWIEDZIALNY
Dr. MARCELI SZAROTA.

CENA
NUMERU

20 gr.

PRENUMERATA:
Miejscowa miesięcznie: bez dostawy do do-
mu 4.80 — z dostawą 5.30. — Zamiejscowa
miesięcznie z przesyłką pocztową 5.30 —
Zagranicą 7.— P. K. O. Nr. 141.690

Dymisja gabinetu Mac Donalda.

Stoimy wobec dokonanego faktu: gabinet Mac Donalda podał się do dymisji, dymisja została przyjęta przez króla. W zawrotnym tempie następowaly po sobie końcowe stadja przesilenia, aż wreszcie, po dramatycznym posiedzeniu rady ministrów, które się odbyło w niedzielę, a na którym premier, wyłożywszy swym kolegom ostateczny plan sanacji budżetu, spotkał się ze sprzeciwem aż ośmiu z nich, okazało się, że dalsze istnienie rządu o tak niejednorodnych poglądach jest rzeczą absolutnie niemożliwą. O rozbieżnościach, panujących w łonie gabinetu, pisaliśmy kilka dni temu obszerniej, wskazując na to, jak olbrzymie trudności napotyka Mac Donald, chcąc pogodzić postulaty własnej swojej partji, a zwłaszcza jej lewicowego skrzydła, z warunkami postawionemi mu przez City i obydwa odłamy opozycji.

A jednak jeszcze w sobotę zdawało się, że sprawy potoczą się inną koleją. Zdawało się, że gabinet znajdzie tego rodzaju kompromisową formułę, która, z jednej strony, licząc się z postawą zajętą przez Labour Party i radę naczelną związków zawodowych, a z drugiej z żądaniami opozycji — umożliwi Mac Donaldowi jeśli już nie dalsze, choćby tylko przez kilka miesięcy utrzymanie się przy władzy, to przynajmniej zbudowanie jakiejś możliwej platformy, na której by przy ewentualnym tworzeniu się koalicyjnego gabinetu wszystkie trzy stronnictwa parlamentarne łatwiej się spotkały.

Skonstruowanie tej formuły nie udało się jednak. Mac Donald musi ią teraz konstruować wspólnie z konserwatystami i liberałami, ale wbrew wielkiemu odłamowi własnej swojej partji, który niezwykle odporne i nieprzejednane zajął wobec niego stanowisko.

Gdyby nie wyjątkowe położenie, w jakim się obecnie znajduje Anglja, dymisja rządu Mac Donalda spowodowałaby automatycznie przekazanie władzy konserwatystom, którzy stworzyliby własny gabinet i z własnym programem wystąpili przed parlament. Konserwatyści jednak, najmniejszej nie mający ochoty przejmowania w chwili obecnej steru państwa w swe ręce, już choćby z tego względu, że musieliby wkrótce rozpisac nowe wybory, do których nie są przygotowani, wolą wziąć udział w rządzie koalicyjnym, niż na własne ryzyko porać się z trudnościami i na własnych barkach dźwigać odpowiedzialność.

Misję utworzenia rządu narodowego król powierzył ustępującemu premierowi. Nowy gabinet Mac Donalda składać się będzie prawdopodobnie z dwunastu osób, to znaczy po cztery osoby z każdego stronnictwa. Który z jego byłych kolegów wejdzie do tego gabinetu, a kogo wydelegują doń konserwatyści i liberałowie — jeszcze nie wiadomo. Wymieniono już kilka nazwisk, między innymi lorda Irvina, jako prawdopodobnego następcę Hendersona, mówi się też o tem, że Lloyd George obejmie teki finansów, wszakże potwierdzenia tych wiadomości brak

dotychczas. Ogłoszenia listy gabinetu spodziewać się należy w ciągu dnia dzisiejszego.

Sądząc z depeesz, które nadeszły dziś w nocy, utworzenie rządu koalicyjnego pod przewodnictwem Mac Donalda będzie wprawdzie posunięciem o charakterze wyjątkowym, posiadającym jednak znamiona tymczasowości. Z chwilą, gdy sytuacja finansowa po przeprowadzeniu stosownej ustawy w parlamencie zostanie opa-

nowana, zadanie, jakie spadnie na rządu koalicyjny, będzie faktycznie wyzerpane.

Nie trzeba się oczywiście ludzi, że rządu koalicyjny, choćby nawet najidealniej dopasowany do siebie i mający bezwzględne zaufanie całego narodu angielskiego, da sobie radę ze wszystkimi piętrzącymi się w chwili obecnej trudnościami i w krótkim czasie wyprowadzi życie gospodarcze Anglii bez żadnych wstrząsów

na zupełnie czyste i spokojne wody. Nawet najradykałniejsze posunięcia rządu koalicyjnego będą, bo muszą być, w warunkach obecnych tylko paljatywami. Korzenie dzisiejszego kryzysu wielkobrytyjskiego tkwią daleko głębiej, niż się to wydaje na pierwszy rzut oka. Niedomagania budżetowe, na które cierpi Anglja, to tylko symptomy nekającej ją od dawna ciężkiej i przewlekłej choroby. Na to, ażeby budżet angielski odzyskał stałą równowagę a ekonomika kraju została uzdrowiona, potrzebna jest długa, bardzo długa kuracja.

Z ostatniej chwili.

Co pisze prasa nowojorska o kryzysie gabinetowym w Anglii?

Londyn, 25 sierpnia (PAT). Agencja Reutersa donosi z Nowego Jorku: Według „New York Times“, nowy rząd angielski w ciągu 24 godzin może

otrzymać znaczne kredyty od prywatnych banków amerykańskich.

Jest niemożliwe uzyskać potwierdzenie pogłoski, jaka krążyła w Lon-

dynie, jakoby Federal Reserve Bank był zdecydowany nie udzielić Bankowi Angielskiemu żadnych nowych większych kredytów, dopóki nie będą dokonane oszczędności w dziedzinie zasiłków dla bezrobotnych. Mówi się tu otwarcie, pisze „New York Times“, że rząd Labour Party w ostatnim okresie swego istnienia nabrał świadomości, że stało się dla niego niemożliwym uzyskanie dalszego kredytu bankowego. Do amerykańskich kół finansowych Londyn nie zwracał się ostatnio o żadne nowe kredyty, natomiast nie ulega wątpliwości, że czyni to nowy rząd angielski natychmiast po sformułowaniu swego programu. Na Wallstreet przeważa opinja, że kredyty dla Anglii winny być dostarczone przez banki prywatne, a nie przez Federal Reserve Bank.

„Herald Tribune“ oświadcza, że do natychmiastowej dyspozycji Anglii stoi kredyt dochodzący do sumy 400 milionów dolarów, albo nawet więcej.

Prasa nowojorska jednomyślnie wyraża pogląd, że rozwiązanie kryzysu angielskiego zostało podyktowane wyłącznie patriotyzmem wszystkich trzech wielkich stronnictw angielskich i wyraża z tego powodu głębokie uznanie dla ofiarności zarówno Mac Donalda, jak i przywódców innych stronnictw.

Wielka konferencja w Warszawie w sprawie bezrobocia.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 25 sierpnia. W wielkiej sali konferencyjnej Prezydium Rady Ministrów rozpoczęły się dziś przedpołudniem obrady przedstawicieli Rządu, samorządów, sfer gospodarczych i społecznych nad sprawą złagodzenia skutków bezrobocia.

Konferencja ta została zwołana z inicjatywy Premiera Prystora. Biorą w niej udział prócz Premiera Ministrowie Pilsudski, Pieracki i Hubic-

ki, Wiceministrowie Kożuchowski, Korsak, Starzyński, Zawadzki i Szubartowicz, przedstawiciele Central. Związku Przem. Handlu, Górnictwa i Finansów, hut żelaznych oraz prezesi wszystkich Izb przemysłowych.

Tematem obrad będzie sprawa zatrudnienia większej ilości bezrobotnych oraz sprawa organizacji pomocy bezrobotnym.

Požary w Województwie tarnopolskiem.

Tarnopol, 25 sierpnia (PAT). Dn. 23 bm. o godz. 1.30 wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem wybuchł pożar w Witkowie Nowym pow. Radziechów, w domu Sury Pening. Ogień w krótkim przeciągu czasu przerzucił się na sąsiednie zabudowania, skutkiem czego spłonęło doszczętnie 7 domów i dwie szopy. Szkoda wynosi ogółem około 100.000 zł. Budynki były ubezpieczone.

Tarnopol, 25 sierpnia (PAT). We wsi Dusanów pow. Przemysłany wybuchł onegdaj od uderzenia pożar w

majątku Markusa Schachta. Ogień strawił zbiory: 1.600 kóp pszenicy, 24 kopy owsa, 12 wozów naładowanych owsem oraz 6 stert zawierających 1.400 kóp pszenicy. Szkoda wynosi 111.300 zł.

Tarnopol, 25 sierpnia (PAT). Onegdaj w czasie burzy uderzył piorun w dom Michała Łotockiego w Rodowie pow. Zborów, wskutek czego spalil się dom, stodoła ze zbiorami, stajnia i komora. Żona Łotockiego i 5-letnia córka zostały przez piorun porażone.

Włamanie do kasy magistratu w Drohobyczu.

Lwów, 25 sierpnia (PAT). W nocy z 24 na 25 bm. nieznanymi sprawcami dokonali włamania do kasy Magistratu w Drohobyczu. Rozpruli oni kasę, z której zrabowali zaledwie 67 groszy, ponieważ dzięki odpowiednim zarządzeniom Magistrat m. Drohobycza przechowuje poważniejszą gotówkę gdzieindziej. Jak z pierwiastkowego

dochodzenia wynika, sprawcy prawdopodobnie dali się zamknąć wewnątrz gmachu w godzinach wieczornych, a następnie musieli opuścić budynek również po otwarciu gmachu w godzinach porannych, gdyż żadnych śladów włamania z zewnątrz do gmachu nie zauważono.

Wielka katastrofa we Francji.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 25 sierpnia. W pobliżu Lutton na linii kolejowej Renes—Lourdes wydarzyła się wielka katastrofa kolejowa. Mianowicie pociąg osobowy, wiozący do Lourdes setki pielgrzymów, wykołoił się. Wskutek katastrofy 30 osób odniosło ciężkie rany.

Gdy służba kolejowa i pasażerowie zajęci byli niesieniem pomocy ran-nym, nadjechał drugi pociąg osobowy, który uderzył w tylne wagony wykołojonego pociągu. Parowóz i trzy wagony drugiego pociągu wykołoiły się. Kilkanaście dalszych osób odniosło rany.

P. Prezydent Rzplitej w Wiśle.

Katowice, 24 sierpnia (PAT). Wczoraj rano przybył do Wisły w charakterze nieoficjalnym P. Prezydent Rzplitej. Pobyt P. Prezydenta w Wiśle potrwa tylko kilka dni.

Ks. Mikołaj powrócił do Bukaresztu.

Bukareszt, 24 sierpnia (PAT). Wczoraj wieczorem przybył tu ksiądz Mikołaj ze swej podróży powietrznej do Polski. Po przymusowym lądowaniu w miejscowości Romana, spowodowanym drobną niedokładnością motoru, ksiądz Mikołaj kontynuował lot i wylądował normalnie w Bukareszcie na lotnisku Baneara. Na lotnisku oczekiwał księcia poseł Rzplitej Szembek, attache wojskowy pułk. Michalowski oraz grono najwybitniejszych przedstawicieli lotnictwa rumuńskiego.

Lotnicy polscy w Nowym Jorku.

Nowy Jork, 24 sierpnia (PAT). Do nowego Jorku przybył parowiec „Britannic”. Statkiem tym przybył na czelniek wydziału lotnictwa cywilnego w Ministerstwie Komunikacji pułk. Filipowicz i kpt. Orliński, powitani przez konsula Kibischa, mjr. Ilińskiego oraz przedstawicieli lotnictwa amerykańskiego. Jutro zagraniczni lotnicy będą przyjęci na ratuszu, zaś w środę polskich gości przedstawi w Waszyngtonie prezydentowi Hooverowi polski charge d'affaires radca Sokołowski.

Nota chińska.

Nankin, 24 sierpnia (PAT). Działano rano tutejszemu charge d'affaires japońskiemu została wręczona nota żądająca oficjalnego przeproszenia, odszkodowania i gwarancji na przyszłość w związku z ruchami anty-chińskimi, jakie miały na Korei w lipcu br., podczas których, wedle ankiety chińskiej, zabitych zostało 140 Chińczyków a rannych 118. Jest to już trzecia z kolei nota rządu chińskiego w powyższej sprawie.

Nowy zamach.

Berlin, 24 sierpnia (PAT). Na linii kolejowej pod Regensburgiem nieznanymi sprawcy dokonali ubiegłej nocy ponownego zamachu. Na torze położonym został blok, który mógł spowodować wykolejenie się pociągu pociągów. Lokomotywa przejeżdżającego wcześniej pociągu towarowego usunęła przeszkodę. Jest to drugi zamach tego rodzaju w tym samym miejscu.

Kryzys gabinetowy w Anglii.

Mac Donald tworzy rząd koalicyjny.

Londyn, 24 sierpnia. (PAT.) O godz. 14 Mac Donald w dalszym ciągu konferuje z Baldwinem, Nevilly Chamberlainem i Samuelem, pragnąc widocznie ustalić w zasadniczych li-

njach program gabinetu koalicyjnego jeszcze przed formalnym wręczeniem dymisji królowi. Jak przewidują, nowy gabinet będzie się składał z 12 osób, a mianowicie po 4 osoby z każ-

dego stronnictwa. Zły stan zdrowia nie pozwoli prawdopodobnie Lloydowi Georgeowi na wstąpienie do gabinetu. Fakt, że liberałowie mają wejść w skład gabinetu, jest tu interpretowany jako dowód, że wprowadzenie 10% cła importowego nie będzie figurowało w programie rządu narodowego. Mac Donald, udając się do króla, oświadczył, że uważa kryzys za zakończony.

Posunięcie o charakterze wyjątkowym.

Londyn, 24 sierpnia. (PAT.) Utworzenie rządu koalicyjnego pod przewodnictwem Mac Donalda, jest posunięciem o charakterze wyjątkowym, posiadającym znaczenie zarządzenia tymczasowego, obliczonego na przeprowadzenie planu finansowego dla zbalansowania zagrożonego nadmiernymi wydatkami budżetu Wielkiej Brytanji. Po opanowaniu sytuacji finansowej przez przeprowadzenie stosownej ustawy w parlamencie i po uchwaleniu jej przy pomocy zapewnionej obecnie większości, program rządu koalicyjnego będzie faktycznie wyczerpany. Okres tej pracy może trwać 6—8 tygodni. Czy po tym rząd koalicyjny pozostanie u władzy dla dalszego sprawowania rządów, trudno jest dziś przewidzieć. W dużym stopniu zależy to od Mac Donalda oso-

biście i od stosunków, jakie ułożą się między nim a Labour Party. Pewną jest rzeczą, iż rząd koalicyjny Mac Donalda dochodzi do skutku dlatego, że konserwatyści w chwili obecnej nie chcą brać wyłącznej odpowiedzialności za rządy, a nie chcą uchylać się od odpowiedzialności, jaką im Mac Donald zgrabnie narzucił, wolał się nią obarczać tylko wspólnie z Mac Donaldem i Lloydem Georgiem. Co do liberałów, to powołanie ich do rządu koalicyjnego jest znacznym wzmocnieniem ich prestige'u i nie ulega wątpliwości, że Lloyd George uczyni wszystko, co jest w jego mocy, aby koniec rządu koalicyjnego przedłużyć i ewentualność nowych wyborów, które liberałom przyniosą porażkę, jak najbardziej odsunąć.

Londyn, 24 sierpnia. (PAT.) O godz. 16.12 przybył Mac Donald do pałacu królewskiego i zgłosił królowi dymisję gabinetu. Król powierzył Mac Donaldowi misję utworzenia gabinetu koalicyjnego. Agencja Reutersa dowiadyduje się, że Mac Donald przedstawił już królowi listę nowego gabinetu. Urzędowe zawiadomienie o dymisji gabinetu i o powierzeniu Mac Donaldowi misji tworzenia nowego rządu ogłoszone zostało o godz. 17. Mac Donald konferuje obecnie z Baldwinem i Samuelem, którzy współdziałać mają przy tworzeniu nowego rządu celem zwalczania trudności finansowych.

Londyn, 24 sierpnia. (PAT.) Udział Hendersona w rządzie koalicyjnym jest bardzo mało prawdopodobny. Przewidują, że teka spraw zagranicznych zostanie oddana konserwatystronom. Jako kandydatów do tej teki wymieniają lorda Irvina i sir Samuela Hoare.

Głównym zadaniem nowego rządu będzie usunięcie kryzysu finansowego.

Londyn, 24 sierpnia. (PAT.) Ogłoszono komunikat stwierdzający, że w naradach Mac Donalda z Baldwinem, Samuelem i Snowdenem w sprawie składu nowego rządu osiągnięte zostały znaczne postępy. Za najważniejszy punkt przy tworzeniu nowego rządu uważana jest sprawa zażegnania istniejącego kryzysu finansowego. Nie będzie to rząd koalicyjny w zwykłym znaczeniu tego słowa, lecz rząd współpracy dla tego jedynego celu. Kiedy ten cel zostanie osiągnięty, stronnictwa polityczne powrócą do swoich zwykłych stanowisk. Przewidują, że

celem zrównoważenia wydatków z dochodami parlament zostanie zwołany na 8 września. Izbie gmin przedstawiony już będzie projekt znacznej redukcji wydatków i projekt nowych dochodów, mających doprowadzić do równowagi budżetowej. Ponieważ handel i dobrobyt nie tylko narodu angielskiego, lecz także znacznej części całego świata cywilizowanego został oparty i spoczywa na zaufaniu do waluty angielskiej przeto rząd wyda wszelkie zarządzenia, które uzna za konieczne dla podtrzymania tego zaufania.

Opozycja Labour Party.

Londyn, 24 sierpnia. (PAT.) Według ogólnego mniemania nowy rząd ograniczy się do uchwalenia zasadniczych zarządzeń celem uzdrowienia finansów narodowych co powinno być dokonane z końcem września. Rozwiązanie parlamentu i wybory nastąpiłyby prawdopodobnie w październiku. Według obliczeń kół dobrze poinformowanych opozycja Labour Party wynosić będzie z górą 200 posłów co wskazuje na poważne trudności, jakie czekają nowy rząd. Nowy parlament przedstawi się parlamentowi niezwłocznie.

Londyn, 24 sierpnia. (PAT.) Wyrażając swą zgodę na udział w nowym gabinecie min. Thomas oświadczył, iż żaden z członków ostatniego gabinetu nie może się czuć zadowolonym z jakichkolwiek redukcji świadczeń społecznych, lecz powaga sytuacji nakazuje, aby równowaga finansowa kraju nie podlegała żadnej wątpliwości. Min. Thomas zdaje sobie sprawę, iż postępowanie jego wywoła fałszywe komentarze i może nawet narazić go na obelgi, jednakże nie uchyli się on od obowiązku.

Oświadczenie min. Fischera

Budapeszt, 24 sierpnia (PAT). Nowy minister spraw wewn. Fischer podczas rozmowy dziennikarskiej wypowiedział się na rzecz stopniowego rozszerzenia swobód obywatelskich. Między innymi minister będzie dążył do stopniowej reformy prawa o stowarzyszeniach. Minister podkreślił z naciskiem, że nic nie będzie mu bardziej obce, jak tendencje reakcjonistyczne.

Nowe tysiące ofiar powodzi.

Hankou, 24 sierpnia (PAT). Wzbranie wody unoszą wciąż tysiące zwłok ofiar powodzi. Cierpienia, jakie znoszą uchodźcy są nie do opisania. Szerzy się wśród nich dysenterja i inne choroby.

Skarga Volksbundu.

Genewa, 24 sierpnia (PAT). Do sekretariatu generalnego Ligi Narodów wpłynęła petycja Volksbundu. Zawiera ona oskarżenie Rządu polskiego o niewykonanie zarządzeń, zapowiedzianych w wyjaśnieniach polskich, złożonych na majowej sesji, a dotyczących likwidacji incydentów w okresie przedwyborczym na Górnym Śląsku. Petycja przekazana zostanie Rządowi polskiemu, który zgodnie z obowiązującą procedurą ma dać na nią odpowiedź w ciągu 60 dni.

Przed wyborem nowego prezydenta Austrii.

Wiedeń, 24 sierpnia. (PAT.) Dzienniki wiedeńskie donoszą, że wybór nowego prezydenta republiki austriackiej ma się odbyć 18 października. Obecnie toczą się między stronnictwami rokowania by wybór ten odbył się nie na podstawie głosowania całej ludności, lecz wedle procedury dawnej konstytucji.

Socjal-demokracja wysuwają kandydaturę dr. Rennera, stronnictwa środkowa — dr. Schobera. Co do chrześcijańsko-społecznych waży się losy między dotychczasowym prezydentem Miklaschem a b. kanclerzem dr. Seiplem.

Anglja wyczerpała już kredyt

w wysokości 50 milionów funtów.

Londyn, 24 sierpnia. (PAT.) „Times” z niezwykłą otwartością omawia sytuację Anglii, stwierdzając wyczerpanie 50 milj. kredytu, z którego — jak się dowiadujemy — wydano już 45 milj. Pośpiech Mac Donalda znajduje w tym fakcie dostateczne uzasadnienie. Rewelacja „Timesa” wywoła zapewne reakcję giełdową.

Londyn, 24 sierpnia. (PAT.) „Times” w następujący sposób charakteryzuje obecną sytuację: Pełne nadziei oświadczenie z soboty w noc wskazywało, że gabinet doszedł do porozumienia co do planu oszczędnościowego, którego redakcja była finalizowana. Tymczasem ostre różnice powstały w łonie samego gabinetu co do sprawy, jak daleko sięgać mogą oszczędności. Jest to publiczną tajemnicą, że różnice zdań wywołuje kwe-

stja zasiłków dla bezrobotnych. Mac Donald i Snowden są jakoby przekonani, że bez takiego obniżenia ogólnej sumy oszczędności nie byłaby wystarczająca oraz, że charakter oszczędności nie jest tego rodzaju, aby mógł przywrócić wszechświatowe zaufanie, niezbędne dla utrzymania siły nabywczej funta. Inni członkowie rządu mają jednak być niezdecydowani lub wręcz przeciwni obniżeniu zasiłków. Mac Donald i Snowden walczą w chwili obecnej istotnie, pragnąc wykazać, że partja ich zdolna jest do rządzenia. Odwaga w takiej chwili pomaga, tchórzostwo zaś zaszkodzi interesom rzych klas, o które troska stanowi zadanie socjalistów. Załamanie się kredytu brytyjskiego nikogo nie dotknie bardziej, jak rzesz ubogich, a kredyt brytyjski znajduje się

w wielkim niebezpieczeństwie. Kredyt 50 milj. funtów, niedawno udzielony Bankowi Angielskiemu jest na wyczerpaniu i za parę dni muszą być uzyskane dalsze znaczne kredyty. Uzyskanie ich nie będzie możliwe, o ile nie zostanie przedstawiony plan któryby przeprowadził ten rząd lub inny, — plan — któryby zadowolili tych, do których zwrócono się z twierdzeniem, że udzielając pomocy funtowi szterlingowi pomagają walucie, posiadającej pierwszorzędne warunki egzystencji. Z takim planem za długie zwlekano i cały gabinet wie, że o ile chce się naprawde funta uratować, pozostaje zaledwie kilka godzin, aby to uczynić. Prawdziwy kłopot dla premjera stanowi nie opozycja, lecz jego własne stadło.

